

**UCHWAŁA NR V/25/2011
RADY GMINY GRĘBOCICE**

z dnia 17 lutego 2011 r.

**w sprawie uchwalenia "Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy
Grębocice na lata 2011-2015"**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142 póź. 1591 ze zm.) w związku z art.6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.2005r. Nr 180 poz. 1493 ze. zm.) Rada Gminy Grębocice uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się „ Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Grębocice na lata 2011 – 2015” w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grębocice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Tadeusz KUZARA

Załącznik do Uchwały Nr V/25/2011
Rady Gminy Grębocice
z dnia 17 lutego 2011 r.

Gminny Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Grębocice na lata 2011-2015

Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska. Zjawisko przemocy w rodzinie od wielu lat w Krajach Europy Zachodniej jest traktowane jako ważny problem społeczny. W czasie kilkunastu lat powstało wiele dokumentów organizacji międzynarodowych, które zalecają Krajom Członkowskim Unii Europejskiej podjęcie zmian prawa i praktyki w celu skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielania pomocy ofiarom przemocy i skuteczniejszych oddziaływań na sprawców przemocy w rodzinie. Próbą podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W ten sposób zrobiony został pierwszy krok ku podniesieniu świadomości społecznej w zakresie zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. Nadano działaniom z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ramy prawne, podnoszące tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe. Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Jego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego.

DZIAŁ I.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Określenie i jasne zdefiniowanie przemocy w rodzinie nie jest łatwe. Na zagadnienie przemocy domowej możemy spojrzeć z wielu perspektyw. Przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna, itp. Dlatego też precyzyjne określenie tego zjawiska nastęca wielu problemów interpersonalnych. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej. Najprostszą i dostępną dla każdego przeciętnego człowieka definicją jest definicja przemocy zawarta w Słowniku Języka Polskiego, która określa przemoc jako „fizyczną przewagę wykorzystywaną do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, lub narzuconą bezprawnie władzę, panowanie”. Definicja ta jednak nie wyczerpuje do końca określenia czym, tak naprawdę jest przemoc domowa. Dlatego też warto pokusić się o inne, dostępne w literaturze definicje przemocy wg. Anny Lipowskiej -Teutsch brzmi „Pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić”. Również Organizacja Narodów Zjednoczonych podobnie definiuje przemoc domową „Są to działania i zachowania występujące w różnych związkach międzyludzkich”. Przemoc domowa ma różne formy, jednak każda z nich charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna, podczas aktu przemocy zachwiana jest równowaga sił między sprawcą a ofiarą, narusza prawa i dobra osobiste ofiary, powoduje cierpienie i ból. Mówiąc o przemocy w rodzinie musimy brać pod uwagę każdy z jej aspektów: psychologiczny, społeczny, moralny i prawny. Pomoc ofiarom i sprawcom przemocy domowej jest skuteczna wtedy, gdy całościowo obejmuje problem. Na potrzeby Programu, przy definiowaniu przemocy domowej, zwraca się uwagę na najbardziej charakterystyczne jej wyznaczniki z punktu widzenia polityki społecznej. Najbardziej odpowiednią jest definicja zawarta w ustawie o przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005r. Nr180, poz. 1493), która przemoc definiuje jako – „jedorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.” Zjawisko przemocy nie jest jednorazowe. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy i każdy z nich ma swoje charakterystyczne wyznaczniki, chociaż wiele elementów jest wspólnych, chociażby to że każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do pięciu podstawowych rodzajów. Jest to : - przemoc fizyczna, - przemoc psychiczna, - przemoc seksualna, - przemoc ekonomiczna, - zaniedbanie. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż w literaturze fachowej spotyka się coraz częściej z odnotowaniem faktu stosowania przemocy wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach są osoby niepełnosprawne i ludzie starzy.

DZIAŁ II.

DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA

Kluczową rolę w udzielaniu wszechstronnej pomocy świadczą pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grębolicach. Zakres tych działań jest bardzo szeroki. Zgłaszającym się świadczona była następująca pomoc: poradnictwo, edukacja, oddziaływania terapeutyczne, pomoc prawna w zakresie rozwiązywania problemu oraz pomoc socjalna w zakresie uzyskania świadczeń i występowania o pomoc materialną. Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które miały trudności lub wykazywały potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. - Poradnictwo prawne polegało na udzielaniu informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego. Od stycznia 2011 roku Ośrodek świadczy fachowe usługi prawne dla mieszkańców Gminy Grębolicze udzielane przez Radcę Prawnego. - Poradnictwo psychologiczne realizowane było poprzez informowanie lub kierowanie do Punktu Interwencji Kryzysowej w Polkowicach w celu uzyskania fachowej pomocy specjalistów. - Poradnictwo rodzinne obejmowało szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny w tym celu nawiązywana była współpraca z kuratorem rodzinnym, pedagogami szkolnymi, policją, służbą zdrowia. Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

DZIAŁ III.

Założenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Ponieważ osoby dotknięte przemocą wymagają wszechstronnej pomocy, bardzo istotna jest ścisła współpraca oraz przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom i sprawcom przemocy domowej. W związku z powyższym istnieje konieczność scentralizowania działań pomiędzy pracownikami socjalnymi, policją, pedagogami, nauczycielami oraz służbą zdrowia jak również Prokuraturą i Sądem Rejonowym. W tym celu tworzy się Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne: - ustawę z dnia 29 lipca o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.), - ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi (Dz. U z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze. zm.), - ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.), - ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U.1997r. Nr 88, poz. 553, ze. zm.), - ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego Dz. U. z 1997r.Nr 89, poz. 555, ze. zm.), - ustawę z dnia 25 lutego 1964 - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964r. Nr 9, poz. 59, ze. zm.), - ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591, ze. zm.), - ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. , Nr 43, poz. 277, ze. zm.), - ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572, ze. zm.), - ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005 r., Nr 31, poz. 266 ze zm), - ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010r. Nr 234, poz. 1536), - ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485). Program koreluje z : - Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. - Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grębocice na lata 2008 -2013 Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do: - ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), - sprawców przemocy w rodzinie, - świadków przemocy w rodzinie, - przedstawicieli władz lokalnych, - przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, pracownicy służby zdrowia,).

DZIAŁ IV. CELE PROGRAMU

Cel główny: Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci oraz poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy. Cele szczegółowe: 1. Powołanie zespołu interdyscyplinarnego Zadania: 1. Opracowanie strategii postępowania w przypadku rozpoznania i zgłoszenia przemocy domowej. 2. Udzielenie pomocy dziecku i rodzinie zgodnie z planem pomocy zawartym w regulaminie Zespołu Interdyscyplinarnego. 3. Zintegrowanie działań środowisk odpowiedzialnych za pomoc dziecku i rodzinie. Działania: • diagnoza występowania zjawiska przemocy na terenie gminy, • zintegrowanie działań instytucji lokalnych, • podział ról i działań, • monitorowanie występowania przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań. Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Oświata, Policja, Służba Zdrowia. Termin realizacji: luty – kwiecień 2011 2. Wzmocnienie wiedzy społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania przemocy o zapewnienie różnorodnych form wsparcia socjalnego osobom doświadczającym przemocy. Zadania : 1. Przygotowanie i udostępnienie broszur i ulotek informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie. 2. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją swoją oraz rówieśników. 3. Stała edukacja środowiska lokalnego. Działania: • rozpowszechnianie biuletynów informacyjnych, broszur, ulotek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności, • dostarczenie społeczeństwu informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie, • prowadzenie zajęć informacyjno – edukacyjnych, • wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego, sprzyjających zachowaniom nieagresywnym, • realizacja innowacyjnych programów szkoleniowych w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy, • zwiększanie dostępności do poradnictwa, wiedzy i informacji nt. nieagresywnych sposobów rozwiązywania konfliktów dla osób dorosłych, • zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodzin, • odseparowanie sprawcy przemocy od ofiar, • udzielanie schronienia osobom dotkniętym przemocą, które są zmuszone do opuszczenia miejsca zamieszkania, • prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, prawnego i socjalnego, • podejmowanie działań interwencji kryzysowej, • prowadzenie grup wsparcia. Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Oświata, Policja, Służba zdrowia. Termin realizacji: kwiecień 2011 – grudzień 2015 3. Wzmocnienie edukacyjno - informacyjne propagujące w społeczności lokalnej świadome postawy negujące i przeciwstawiające się zjawiskom przemocy w rodzinie. Zadania: 1. Realizacja projektów edukacyjno – informacyjnych dla dorosłych i dzieci w zakresie występowania, zapobiegania i ochrony przed zjawiskiem przemocy domowej. 2. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. 3. Monitorowanie działań prowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania: • edukacja społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania przemocy ze szczególnym uwzględnieniem powstrzymywania przemocy wobec dzieci, • prowadzenie tematycznych lekcji w szkołach, organizowanie i prowadzenie szkoleń dla instytucji i osób pracujących z dziećmi, edukacja prowadzona w mass mediach, • wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemem przemocy, • zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup społecznych, Realizatorzy: Oświata, Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej, Służba Zdrowia, Kościół. Termin realizacji: kwiecień 2011 – grudzień 2015.

DZIAŁ V. ADRESACI PROGRAMU

1. Ofiary i sprawcy przemocy. 2. Rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci. 3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z dziećmi (pedagodzy, psychologdy, nauczyciele, pracownicy socjalni, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, policjanci, pracownicy służby zdrowia, duchowni). 4. Przedstawiciele władz lokalnych. 5. Społeczeństwo.

DZIAŁ VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie: • Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach. • Rewir Dzielnicowych w Grębolicach. • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych . • Szkoły na terenie gminy Grębocice (pedagodzy szkolni). • Przedszkole Publiczne w Grębolicach. • Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „LANCET” w Grębolicach. • Punkt konsultacyjny. • Kościół.

**DZIAŁ VII.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**

1. Z budżetu Gminy Grębocice. 2. W ramach środków własnych jednostek / w zakresie zadań statutowych i ustawowych/. 3. Ze źródeł zewnętrznych / w tym środki z Budżetu Państwa – programy /.

**DZIAŁ VIII.
Tytuł**

1. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. 2. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie. 3. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy. 4. Pogłębienie wiedzy społecznej o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem. 5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy. 6. Zwiększenie liczby osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz pomagającym ofiarom przemocy. 7. Zwiększenie skuteczności działania i dostępności do instytucji, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

**DZIAŁ IX.
MONITORING**

Realizacja programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości. Ocenę realizacji poszczególnych działań programu w roku kalendarzowym dokonywać będzie Rada Gminy Grębocice po przedłożeniu stosownego rocznego sprawozdania przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Grębocicach.